

ABSTRAKT

Cytogenetika štěnic (Cimicidae) jako modelových ploštic (Insecta: Heteroptera)

V práci je uveden recentní názor na fylogenezi štěnic, čeleď Cimicidae a její klasifikaci v rámci řádu Heteroptera, stručně jsou shrnuty cytogenetické poznatky o řádu Heteroptera, známé karyotypy zástupců jednotlivých podčeledí v rámci čeledi Cimicidae a úvod do cytogenetické problematiky druhu *Cimex lectularius* Linnaeus, 1758.

Chromosomy zástupců řádu Heteroptera se liší od většiny ostatních organismů svojí holokinetickou povahou, kde se relativně často odehrává fragmentace či fúze chromosomů. U několika čeledí se zde vyskytuje menší pár m chromosomů, který se chová při meiose jinak než ostatní chromosomy. Diploidní počet chromosomů je výrazně variabilní, v rozsahu od čtyř (čeleď Belostomatidae) do 80 (čeleď Miridae). Zvláštní je chování chromosomů zejména u zástupců čeledi Cimicidae, kde se při achiasmatické postredukční meiose gonosomální univalenty spojují jen nitřovými „collochory“ a tvoří takzvané pseudobivalenty. U druhu *Cimex lectularius* se vyskytuje vzácný polymorfismus v počtu X chromosomů. Diploidní karyotyp je tvořen vždy 26 autosomy, minimálně dvěma, ale až 15 X chromosomy a jedním Y chromosomem. Variabilita v počtu zmnožených X chromosomů se může vyskytovat i v rámci jedince u jeho různých zárodečných buněk.

Plánované cytogenetické studium co největšího počtu populací *C. lectularius* by jednak mělo objasnit obecnější mechanismus zmnožování pohlavních chromosomů, jednak doplnit probíhající molekulárně genetická studia tohoto druhu.